

Training. – Berlin: Sportverlag, 1982 p 150-158

7. Fiatorone M.A., Marks E.C. Meredith training in nonagenarians. Effects on skeletal muscle // J. of Americ. Med. Association. 1990-263.- p. 3029-3034

8. Harre D. Krafftahigkeit // Trainingwissenschaft.- Berlin: Sportverlag, 1994 – P. 159-167

Мартишко А. Ю.
Національна академія внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ЗАХИСТУ ВІД ЗАГРОЗИ ХОЛОДНОЮ ЗБРОЄЮ

У статті висвітлено актуальність необхідності працівникам ОВС знань, умінь, навичок, для протиборства озброєного ножем супротивника. Проведено аналіз та узагальнення знань, щодо особливостей навчання працівників ОВС захисту від загрози озброєного супротивника. Розглянуто захисні дії від загрози холодною зброєю як одного із компонентів системи спеціальної фізичної підготовки. Охарактеризовано структурні елементи системи захисних дій від загрози холодною зброєю та методику їх розвитку.

Ключові слова: захисні дії; холодна зброя; методика навчання; озброєний супротивник; працівник ОВС.

Мартишко А. Ю. Особенности обучения работников органов внутренних дел Украины защите от угрозы холодным оружием.

В статье показана актуальность необходимости работникам ОВД знаний, умений, навыков, для противоборства вооруженного ножом противника. Проведен анализ и обобщение знаний по особенностям обучения работников ОВД защиты от угрозы вооруженного противника.

Рассмотрены защитные действия от угрозы холодным оружием как одного из компонентов системы специальной физической подготовки. Охарактеризованы структурные элементы системы защитных действий от угрозы холодным оружием и методику их развития.

Ключевые слова: защитные действия; холодное оружие; методика обучения; вооруженный противник; работник ОВД.

Martushko A.J. Features of educating of workers of organs of internal affairs of Ukraine to protecting from a threat by a plain weapon. In the article actuality of necessity is shown to the workers of ОВД of knowledge, abilities, skills, for opposing of the opponent armed with a knife. An analysis and generalization of knowledge are conducted on the features of educating of workers of ОВД of protecting from the threat of the opponent armed with a knife. It is found out that during an educational process on employments of the special physical preparation the special attention it is necessary to spare to

development of necessary physical qualities (speed, power and co-ordinating), psychological preparation and технико-тактической preparation. It is set that protective actions from a threat a plain weapon is one of components of the system of the special physical preparation. Determination of concept of the system of protective actions is Given from a threat by a plain weapon, under that totality of elements, making the single process of educating, educations of employees of ОВД, that is needed for the reflection of attack and protecting from a plain weapon, is understood. In this context, to the system of protective actions from a threat a plain weapon is take next elements: the developed physical qualities, psychological preparedness, технико-тактическая preparedness, are needed. Description of each is Given of the higher indicated element. Made examples of methodologies of development of these elements. Lighted up important value учебно-тренировочных duels during educating of workers of ОВД protective actions from a threat by a plain weapon. A concept and value of technique and tactics are lighted up during educating of employees of ОВД at protecting from a threat by a plain weapon. For a capture by the technique of shots a knife is carry out recommendation of exercises. The theoretical and practical aspects of protective actions are analysed from a threat by a plain weapon. General principles of counteraction of opponent are considered with a knife: principle of acceptance of battle bar, impermissibility, warning, passing, use of small efforts, control and fixing, concentration of efforts and other That is needed for a capture by a technique and tactics of protective actions from a threat by a plain weapon. It is exposed, that for the effective educating of employees of ОВД to opposing with an opponent it is needed to use the armed plain weapon in a complex all elements of the system of preparation. In terms when there are the considerable converting into socio-political life of society, in Ukraine is actual enough and important question of readiness of worker of organs of internal affairs (ОБС) to implementation of official duties. Sparing of the proper attention to this question will provide the proper level of fight against criminality and providing of public law and public safety enforcement. During implementation of official duties workers of ОБС often enough will be to run into disobedience of the armed criminal. Characterizing modern criminality, note should be taken on that offenders own the high combat training. Therefore during employments on the special physical preparation with the workers of ОБС it is necessary to spare the special attention in working off protective actions at a threat by a plain weapon.

Key words: *защитные действия; холодное оружие; методика обучения; вооруженный противник; работник ОВД.*

Актуальність. Практичне вивчення захисних дій від загрози холодною зброєю в руках супротивника, надасть можливість правильно оцінити обстановку, окремі ситуації, обрати найбільш ефективні дії, прийоми, комбінації прийомів. Згідно з третім розділом Закону України «Про міліцію», міліція має право застосовувати заходи фізичного впливу та спеціальні засоби для припинення правопорушень, подолання протидії законним вимогам міліції, яка здійснюється із застосуванням сили щодо працівників міліції або інших осіб, якщо інші способи були застосовані та не забезпечили

виконання покладених на міліцію обов'язків, а також для захисту громадян і самозахисту від нападу та інших дій, що створюють загрозу їх життю або здоров'ю [1]. Тому саме для виконання цих, законодавчо закріплених функцій працівникам ОВС необхідно здобути теоретичні основи та практичні навички захисних дій від загрози холодною зброєю. Слід зазначити, що володіння прийомами рукопашного бою як під час боротьби з озброєним злочинцем, так і зі злочинцем без зброї, значно зменшує кількість трагічних випадків в ОВС. Тим самим, підвищуючи ефективність діяльності ОВС у боротьбі зі злочинністю та авторитету працівників ОВС серед громадян. Варто ще раз наголосити, що засоби та знаряддя вчинення злочинів нині існують найрізноманітніші. Так, якщо посилається на статистичні дані, то саме ніж є найбільш типовою зброєю під час вуличних бійок і побутових сутичок. Тому прийоми самозахисту від нападу злочинця з холодною зброєю в руках залишаються актуальними для працівників ОВС. Проблема формування готовності працівників ОВС до діяльності в умовах протистояння з озброєним супротивником досліджували ряд вчених: С. А. Антоненко, В. І. Барко, В. І. Пліско, Л. І. А. Р. Луцак, Л. С. Узун, та ін. [2, 3, 4, 5, 6]. Однак питання системи захисних дій від загрози холодною зброєю потребує постійного удосконалення.

Мета статті – Дослідити особливості навчання працівників ОВС захисним діям від загрози холодною зброєю.

Завдання: 1). Проаналізувати спеціальну літературу стосовно виконання захисних дій від загрози холодною зброєю під час протистояння з озброєним ножем супротивником;

2). Розробити систему захисних дій від загрози холодною зброєю.

Високий рівень фізичної підготовленості, досконале володіння технікою та тактикою застосування заходів фізичного впливу, навичками самозахисту і прийомами рукопашного бою в штатних та екстремальних умовах оперативно-службової діяльності – професійний обов'язок кожного працівника міліції. На думку Пліска В.І успішно в умовах ризику діяли підготовлені працівники міліції з розвиненими особистісними якостями. Сукупність цих якостей становили не лише спеціальні психофізичні, а й загальнолюдські якості [4]. Проаналізувавши спеціальну літературу [2-12], ми дійшли висновку, що успішність діяльності працівників ОВС у протистоянні з озброєним супротивником залежить від розвитку їх фізичної, психологічної та техніко-тактичної підготовленості. Захисні дії від загрози холодною зброєю являється одним із елементів системи спеціальної фізичної підготовки. В даному контексті ми вважаємо, що до системи захисних дій від загрози холодною зброєю можна віднести наступні елементи: розвинуті фізичні якості які необхідні для ефективного реагування (швидкість, сила, координація), психологічна підготовленість, техніко-тактична підготовленість.

Під системою захисних дії від загрози холодною зброєю ми розуміємо сукупність елементів, що складають єдиний процес навчання, виховання працівника ОВС, які необхідні для відбиття нападу та захисту від холодної зброї. Характеризуючи психологічну підготовленість як елемент системи захисних дій від загрози холодною зброєю слід зазначити, що важливе значення у підготовці

працівників ОВС до відбиття збройного нападу посідає психологічна підготовленість працівника ОВС. Вона залежить, насамперед, від внутрішніх чинників, переконань; здатності ефективно діяти в ситуаціях небезпеки, раптовості, невизначеності, браку часу, стану здоров'я. Ряд авторів В. І. Пліско, І. Ю. Горелов, С. Є. Бутов вивчаючи психологічну готовність працівників міліції до застосування прийомів фізичного впливу під час виконання службових обов'язків, відмічають, що основними особистісними якостями осіб із високою психологічною готовністю є: самовпевненість, розвинені емоційно-вольові, комунікативні якості, зібраність (зосередженість, спрямованість на досягнення мети), розвинені здібності до планування, моделювання, програмування, оцінки результатів, гнучкість і високий загальний рівень саморегуляції [4, 3, 12]. Основними ознаками психологічної підготовленості до виконання захисних дій від загрози ножем є: відсутність метушні або замкнутості, обачливості, чітке, безпомилкове виконання команд, нормальний фізіологічний стан (частота пульсу, дихання, колір обличчя і т.д.). Для формування психологічної підготовленості рекомендується використовувати методи та прийоми саморегуляції фізичного і психічного стану: самопереконавання, самонавіювання, керування уявою, дихальним та м'язовим тонусом. На нашу думку з метою формування психологічної готовності до протиборства із супротивником озброєним холодною зброєю рекомендується використовувати притуплені бойові ножі, з дотриманням заходів безпеки. При цьому, захист виконується у повільному темпі від одиночних ударів. Високий рівень психологічної підготовленості працівника ОВС забезпечить виконання прийомів технічно бездоганно, що надасть досягнути позитивного результату в різних ситуаціях, його дії набувають автоматичної звичності, а психіка – стійкості. Спеціальна або психофізична готовність характеризує здатність працівника ОВС ефективно діяти в складних умовах оперативно-службової діяльності, тобто відчувати просторово-часові характеристики дій супротивника, визначати його мотиваційну спрямованість та на основі цього прогнозувати поведінку й відповідно виконувати адекватні захисні дії [13]. На думку В.В. Бондаренка стандартного шаблону дій працівника ОВС під час виникнення небезпечних умов, пов'язаних із зіткненням з озброєною особою, не має. Це пояснюється тим, що на розвиток ситуації збройного зіткнення справляють вплив як зовнішні (погодні умови, освітленість, час доби, дистанція тощо), так і внутрішні чинники (мотивація, психологічний стан та підготовленість правопорушника). Тому до виконання поставлено завдань в умовах ризику необхідно підходити творчо. [14]. Враховуючи що слабка орієнтованість у незвичних умовах для працівника ОВС супроводжується втратою швидкості реакції та точності рухів [15-19]. Готовність протистояти нападу озброєного злочинця – це вміння прогнозувати розвиток ситуації, можливі дії супротивника, результат сутички, ступінь погрози. Для цього необхідні знання закономірностей у поведінці злочинця в різних умовах, знання його психології, самих небезпечних і несподіваних способів нападу, сформовані вміння і навички виконання прийомів обеззброєння та розвиток професійно-важливих якостей [13]. Аналізуючи фізичні якості які необхідні для ефективного реагування слід зазначити, що успішно в умовах ризику діяли підготовлені працівники міліції з розвиненими швидкісними, силовими,

та координаційними якостями. Сукупність цих якостей сприяють кращому засвоєнню техніко-тактичної підготовленості. Швидкість пересування, точність і сила, координація відпрацьовуються у спарингу (частково-обумовлені та вільні поєдинки). Саме спаринг є кращим методом тренування усіх вище зазначених фізичних якостей. Позитивні зрушення на нашу думку у навчанні працівників ОВС захисту від загрози холодною зброєю відбудуться коли між навчаючими більше буде приділятися уваги так званім «необумовленим» навчально-тренувальним поєдинкам, у якому один із асистентів виконує атакуючу дію, а інший захисну. Це сприятиме активності особи, яка виконує захисні дії та розвивати логічне мислення, вміння аналізувати та творчо мислити під час проведення захисних дій від загрози холодною зброєю. Тому що, «обумовлені» навчально-тренувальні поєдинки несуть пасивне очікування нападу, з боку правопорушника як наслідок, неможливість протистояти на належному рівні супротивнику.

Техніка – це сукупність способів нападу і захисту. Знання техніки і тактики нанесення ударів холодною зброєю та оволодіння ними значно допомагає працівникові ОВС успішно вести захист із супротивником, правильно оцінювати його наміри, відчувати реальну загрозу, розрахувати свої дії для його знешкодження, використовувати найефективніші захисні дії. Для оволодіння технікою ударів ножем рекомендується використовувати такі вправи: виконання положення наготові до бою на місці, в русі з кроком та при пересуванні; виконання ударів по групі мішеней і після перекидів та падінь та ін.

Тактика – це здатність об'єднувати основні прийоми захисту від загрози ножем у комбінації з атакуючими і захисними діями, а також правильно вибирати момент для найбільш ефективного їх використання. Необхідно використовувати будь-який зручний момент, для того, щоб обеззброїти супротивника [4]. У працях О. О. Кадочнікова [20] стверджується, що тактична майстерність полягає в умінні нейтралізувати переваги супротивника, обернути його слабкості собі на користь, з максимальною вигодою використовувати зовнішні умови, повною мірою реалізувати свої психічні, технічні й фізичні можливості. Спеціалісти вважають, що тактика може існувати лише на міцній базі конкретної, навіть дещо примітивної, але твердо засвоєної техніки [13, 14,]. На нашу думку під час навчання працівників ОВС технічних і тактичних складових захисту від загрози холодною зброєю потрібно будувати за принципом від простого до складного. Що надасть пристосувати зміст і процес навчання захисних дій до індивідуальних можливостей кожного працівника ОВС. Комплекс дій при захисті від ударів ножем з подальшим обеззброєнням супротивника складається з кількох взаємопов'язаних елементів: психологічні дії, захист за допомогою пересування, нанесення ударів руками та ногами, пересування із відбивом руки, захоплення руки з ножем, больовий прийом або кидок [14]. Для оволодіння технікою та тактикою необхідно враховувати загальні принципи протидії супротивника з ножем: принцип прийняття бойової стійки, недопустимості, попередження, випередження, використання малих зусиль, м'якого і жорсткого, контроль і фіксація, концентрація зусиль та ін [12]. Принцип «недопустимості» полягає в недопущенні легковажного ставлення до зовні

фізично слабкішого супротивника, саме від такого супротивника слід очікувати удару знизу або серію ударів дуже швидких, у край складних для захисту. Принцип «випередження» полягає у використанні можливості, зупинити супротивника до нападу. Принцип «малих зусиль». Навіть дуже сильний удар ножем можна відвести невеликим зусиллям, спрямовуючи його в порожнечу. Принцип «м'якого і жорсткого» полягає у відбиті удару м'яким блоком чи жорстким. Принцип «контролю і фіксації» Озброєна рука має бути у разі можливості позбавлена вільного руху – тобто, зафіксована та контрольована. Принцип «концентрації зусиль» полягає у зосередженні фізичної сили для протистояння з озброєним супротивником. Принцип «прийняття бойової стійки» при протистоянні від загрози ножем потрібно прийняти бойову стійку, уважно спостерігаючи за супротивником [20]. Отже на основі проведених досліджень визначено поняття системи захисних дій від загрози холодною зброєю. До якої входять наступні елементи : розвинені необхідні фізичні якості, психологічна підготовленість, техніко-тактична підготовленість. Для ефективної підготовки працівників ОВС до протистояння із супротивником озброєним холодною зброєю потрібно використовувати в комплексі всі елементи визначеної системи захисних дій. Формувати необхідні технічні навички на фоні розвинутих необхідних фізичних якостей та психологічних якостей.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Передбачається провести дослідження стосовно удосконалення навчального процесу з метою виховання вольових якостей необхідних в умовах зіткнення з озброєним супротивником.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про міліцію: [Електронний ресурс]. – Закон України від 20 грудня 1990 р. № 565-XII Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Антоненко С. А. Формування рухових навичок рукопашного бою і психологічної стійкості майбутніх співробітників правоохоронних органів / С. А. Антоненко // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. – Харків, 2005. – № 6–7. – С. 125-129
3. Горелов І. Ю. Психологічна готовність працівників ОВС до застосування вогнепально-силового впливу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.09 “Психологія діяльності в особливих умовах” / І. Ю. Горелов. - Х. : Ун-тет цив. захисту України, 2008. - 19 с.
4. Пліско В. І. Використання заходів фізичного впливу з тактичним осмисленням ситуацій відповідно до ступеня загрози : [монографія] / В. І. Пліско, О. М. Носко. – Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, 2010. – 284 с.
5. Луцзяк А. Р. Діагностика психофізичної підготовки курсантів навчальних закладів освіти МВС України / А. Р. Луцзяк. – Івано-Франківськ : ТОВ «Поліскан», 2001. – 78 с.
6. Узун Л. С. Теория и практика профессиональной подготовки курсантов вузов МВД России к действиям в экстремальных ситуациях : дис.... доктора пед. наук: 13.00.08 / Узун Леонид Спиридонович. – СПб., 1999. – 420
7. Brutscher B. Waffen und Einsatzmunition der Polizei / von B. Brutscher, C. Baum. – Auflage. – Hilden – 1998. – 360 S.
8. Internationale Polizei Taktiken und Ausbildungen / von B. Siegfried, F. Hübner. – Auflage. – Stuttgart,

1995. – 238 S.

9. Olszewski H. Streß abbauen und Konflikte bewältigen. Verhaltens – und Kommunikationstraining / von H. Olszewski. – 3 Auflage. – 1993. – 128 S.

10. Wedding J. Der Mehrzweck Einsatzstock MES / Tonfa in der praktischen Anwendung / von J. Wedding und Uwe Claussen. – 4. Auflage. – Boorberg, 1999. – 220 S.

11. Wolf H. Judokampfsport. Die Technik und Methodik der judogrundschule / von H. Wolf. – Berlin : Sportverlag, 1961. – 143 S.

12. Ануфрієв М. І. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ : [навчальний посібник] / М. І. Ануфрієв, С. Є. Бутов, О. Ф. Гіда, С. М. Решко. – К., 2003. – 336 с.

13. Пліско В. І. Вплив експериментальної методики навчання майбутніх правоохоронців на успішність сутичок в умовах нападу озброєного супротивника / В. І. Пліско, В. В. Бондаренко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. – Чернігів : ЧНПУ, 2011. – Т. 2. – Вип. 91. – С. 214 – 217.

14. Gary Liguori, Kassie Krebsbach, John Schuna Jr. Decreases in maximal oxygen uptake among army reserve officers' training corps cadets following three months without mandatory physical training. International Journal of Exercise Science. 2012, vol.5(4), pp. 354-359.

15. Nieuwenhuys A., Caljouw S.R., Leijsen M.R., Schmeits B.A.J., Oudejans R.R.D. Quantifying police officers' arrest and self-defenceskills: does performance decrease under pressure? Ergonomics. 2009, vol.52, pp. 1460–1468. doi:10.1080/00140130903287981

16. Nieuwenhuys A., Oudejans R.R.D. Effects of anxiety on handgun shooting behavior of police officers: Anxiety, Stress & Coping. 2010, vol.23, pp. 225–233.

17. Nieuwenhuys A., Oudejans R.R.D. Training with anxiety: short- and long-term effects on police officers' shooting behavior under pressure. Cognitive Processing. 2011, vol. 12, pp. 277–288. doi:10.1007/s10339-011-0396-x

18. Oudejans R.R.D. Reality based practice under pressure improves handgun shooting performance of police officers. Ergonomics. 2008,

19. Кадочников А. А. Русский рукопашный бой : науч. Основы / А. А. Кадочников. – М. : Рус. стиль, 2003. – 215 с.

Михнов А.М.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

МОДЕЛЬНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКИХ ДЕЙСТВИЙ ХОККЕИСТОВ ВЫСОКОГО КЛАССА РАЗЛИЧНОГО ИГРОВОГО АМПЛУА

В статье обосновывается необходимость применения ряда важных методических положений для разработки модельных характеристик технико-тактических действий хоккеистов высокого класса. Установлены особенности реализации технико-тактических действий хоккеистами высокого класса, выступающих в ведущих профессиональных лигах мира – НХЛ, КХЛ. Разработаны модельные характеристики технико-тактических действий хоккеистов высокой квалификации различного игрового амплуа с учетом времени пребывания на площадке, а также предложены